

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Кафедральний каталог вибіркових
навчальних дисциплін
на 2022/2023 навчальний рік

ЗМІСТ

Спеціальність 014 Середня освіта, спеціалізація 014.01. Українська мова і література

ОС «Бакалавр»	3
Освітня програма «Українська мова і література. Зарубіжна література»	3
Освітня програма «Українська мова і література. Англійська мова і література»	19
Освітня програма «Українська мова і література в закладах загальної середньої освіти з мовами навчання національних меншин»	31
ОС «Магістр»	35
Освітня програма «Українська мова і література»	35

Спеціальність 035 Філологія, спеціалізація 035.01. Філологія. Українська мова та література

ОС «Бакалавр»	40
Освітня програма «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність»	40
ОС «Магістр»	42
Освітня програма «Українська мова та література»	42

ОС «Бакалавр»

Освітня програма «Українська мова і література. Зарубіжна література»

Назва дисципліни	Мовна ситуація на Закарпатті в історичному висвітленні
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	знання з історії України, історичної граматики, діалектології, історії української літературної мови
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	конспекти лекцій, інтернет-ресурси
Форма проведення занять	лекції
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Когнітивні компетентності включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність аналізувати аспекти історії Закарпаття й писемної культури відповідного періоду; • вміти розглядати історію української літературної мови на Закарпатті в контексті інших літературних мов; • застосовувати в практичній діяльності інформацію про граматику й словники, створені на теренах Закарпаття; • планувати свою науково-дослідницьку діяльність, аналізувати й оцінювати стан вивчення наукових проблем; • здатність критично оцінювати мовну ситуацію на сучасному етапі і проблему неорусинства на Закарпатті. <p>До практичних умінь та навичок входять:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати особливості літературної мови (чи мов) відповідних періодів; • надавати фахові філологічні консультації з проблем мовної ситуації на Закарпатті на запити державних чи інших структур; • використовувати матеріали курсу в педагогічній, культурно-освітній, громадській діяльності; • аналізувати мову писемних пам'яток Закарпаття.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Знання з предметної галузі включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> • історія дослідження мовної ситуації на Закарпатті (Г. Стрипський, В. Бірчак, Ф. Тіхий, П. Чучка, В. Статєєва та ін.); • мовна ситуація на Закарпатті в XIV – XVII ст.; • мова давніх писемних пам'яток

	<p>(«Ужгородський напівустав» XIV ст., Королевське Євангеліє 1401 року, «Закарпатська грамота» 1404 року, твори М. Андрелли, учительні євангелія тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> • мовна ситуація у XVIII – XIX ст. (А. Бачинський, В. Довгович, О. Духнович та ін.); • закарпатські граматики й словники; • мовна ситуація у XX – на початку XXI ст. (В. ГренджаДонський, А. Волошин, І. Панькевич та ін.); • національно-мовна політика урядів Австро-Угорщини, Чехословаччини, Угорщини; • мовна ситуація на сучасному етапі; проблема неорусинства.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Основи мовознавчих наукових досліджень
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Знання зі вступу до мовознавства, діалектології, фонетики і фонології, лексикології і фразеології, словотвору, граматики сучасної української мови, історичної граматики, історії української літературної мови.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	<p>Сабадош І. В. Методичні вказівки до науково-дослідної роботи студентів-філологів з українського мовознавства. Ужгород, 1988.</p> <p>Сабадош І. В. Дипломна робота з українського мовознавства. Ужгород, 2003.</p> <p>Накази МОН, інструктивно- методичні матеріали, державний стандарт загальної середньої освіти, освітні програми, наукові монографії, збірники, статті, словники.</p> <p>Офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet». Інформаційні ресурси в мережі Інтернет. Наукова бібліотека УжНУ.</p>
Форма проведення занять	лекції
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Після закінчення цього курсу студенти повинні:</p> <p>а) знати: основні етапи розвитку</p>

	<p>українського мовознавства; найважливіші розділи науки про українську мову; основні видання, довідкову літературу з українського мовознавства; бібліотечні каталоги; планування наукової роботи й основні етапи наукового дослідження; найважливіші проблеми сучасного українського мовознавства;</p> <p>б) уміти: добувати фактичний матеріал у польових умовах, з літературних джерел, архівів; правильно оформляти фактичний матеріал з метою його подальшого опрацювання й опису; здійснювати кваліфікований бібліографічний опис творів друку (окремих видань одного і кількох авторів, статей у наукових збірниках, журналах), рукописних матеріалів; користуватися різними методиками й прийомами наукового дослідження; навчитися правильно оформляти результати наукового дослідження в його остаточному варіанті.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Предмет, мета і завдання курсу «Основи наукових досліджень». Основні етапи розвитку українського мовознавства. Основні розділи науки про українську мову. Бібліотечно-бібліографічні основи досліджень з українського мовознавства. Організація й планування науково-дослідної роботи. Робота над науковою літературою. Збирання матеріалів для виконання науково-дослідної роботи та його опрацювання. Оформлення наукового дослідження. Методи, методики і прийоми дослідження мовних явищ. Найважливіші проблеми сучасного українського мовознавства.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Історія вивчення говорів Закарпаття
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	<p>Передумовами вивчення дисципліни спеціалізації “Історія вивчення говорів Закарпаття” є опанування таких освітніх компонентів (навчальних дисциплін) освітньої програми (ОП):</p> <p>1) ННД 1.1.1.01. “Історія та культура України</p>

	2) ДФП 1.1.2.03. “Вступ до мовознавства” 3) ДФП 1.1.2.08. “Сучасна українська мова” 4) ДФП 1.1.2.13. “Українська діалектологія”
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	1. Українські закарпатські говірки: Тексти 2. Німчук В.В. Закарпатський говір. Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=14618 3. Панькевич І. Українські говори Підкарпатської Руси і сумежних областей. https://www.twirpx.com/file/913868/ 4. Сабадош І.В. Українська лексика в просторі і часі. 5. Українська мова: Енциклопедія. 6. Український лінгвістичний портал. URL: http://lcorp.ulif.org.ua
Форма проведення занять	Усна, письмова
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<ul style="list-style-type: none"> - озброєння студентів основами лінгвістичних знань, вироблених у результаті тривалого й успішного вивчення говорів карпатського регіону; - здатність до критичного аналізу поглядів на проблемні питання вивчення говорів Закарпаття; - уміння застосовувати в практичній діяльності різних методів і методик збору та аналізу діалектного матеріалу; - уміння визначати на основі фонетичних, морфологічних, лексичних, синтаксичних ознак належність діалектного тексту до певного наріччя та говору; - обізнаність із найважливішою і найнеобхіднішою довідково-кодифікаційною літературою, що стосується вивчення говорів Закарпаття.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Предмет, мета і завдання спецкурсу. Дослідження лексики закарпатських говорів. З історії лексикографії закарпатських говорів. Дослідження закарпатських говорів на фонетичному рівні. Дослідження граматики закарпатського говору. Дослідження закарпатських говорів на словотворчому рівні. Дослідження історії закарпатських говорів. Відображення лексики закарпатських говорів в лінгвістичних атласах.

Форма семестрового контролю	залік
-----------------------------	-------

Назва дисципліни	Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	6
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	<p><i>Метою</i> дисципліни є: навчити студентів основам лінгвокультурологічного аспекту мовознавчих досліджень, а також ознайомити з різними методиками проведення лінгвокультурологічного аналізу.</p> <p><i>Передумовами</i> для вивчення навчальної дисципліни є опанування таких курсів: «Сучасна українська мова», «Історія та культура України», «Історія української літератури», «Основи когнітивної лінгвістики», «Основи психолінгвістики».</p>
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	<p><i>Джерела фактичного матеріалу:</i> дисертаційні дослідження, монографії, наукові статті, словники, лінгвокультурологічні джерела, зокрема: навчально-методичний посібник: Венжинович Н. Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень: навчально-методичний посібник до спецкурсу для студентів філологічного факультету. 2-ге вид., доповн. і перобл. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2021. 292 с.;</p> <p>Українська мова: Енциклопедія. – http://litopys.narod.ru/ukrmova/um113.htm</p> <p>офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet»;</p> <p>електронні варіанти практичних завдань.</p>
Форма проведення занять	Практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p><i>Після вивчення курсу</i> студенти повинні знати: предмет і завдання лінгвокультурології; її зв'язок з іншими науками; базові лінгвокультурні концепти; найважливіші здобутки сучасних лінгвокультурологічних шкіл; взаємозв'язок мови й культури; основні етапи розвитку культури українського народу та його мови; національну специфіку мовної картини світу українців у порівнянні й зіставленні з досягненнями</p>

	<p>мов та культур слов'янських і неслов'янських народів.</p> <p><i>Когнітивні компетентності:</i> здатність реалізувати знання відповідно до концепцій сучасної лінгвокультурології, вільно оперувати лінгвокультурологічним матеріалом; планувати свою науково-дослідницьку діяльність у галузі лінгвокультурології, аналізувати й оцінювати стан вивчення наукових проблем; застосовувати в практичній діяльності різні методи й методики лінгвокультурологічного аналізу; використання здобутих теоретичних знань та практичних навичок у процесі аналізу мовознавчих процесів, нових тенденцій у них; здатність характеризувати конкретні лінгвокультурологічні дослідження в межах окремих мов і культур; інтерпретувати мовні факти в контексті лінгвокультурології.</p> <p><i>Для вироблення практичних умінь та навичок</i> студенти повинні <i>вміти</i>: аналізувати основні поняття лінгвокультурології; вільно користуватися системою знань із лінгвокультурології у власному мовленні, застосовувати лінгвокультурологічні напрацювання до вивчення лексики, фразеології, текстів художньої літератури; виявляти зв'язки української мови з іншими слов'янськими і неслов'янськими мовами на різних етапах її розвитку; самостійно укладати статті для лінгвокультурологічного словника, описувати лінгвокультурні концепти на матеріалі української мови.</p>
<p>Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність лінгвокультурології як науки. 2. Становлення й розвиток лінгвокультурології серед інших лінгвістичних дисциплін. 3. Слова-символи як мовні знаки культури українського народу. 4. Фразеологія та пареміологія як джерело формування лінгвокультурних концептів. 5. Методика лінгвокультурологічного аналізу. 6. Найважливіші дисертаційні дослідження, монографії з актуальних проблем лінгвокультурології. 7. Опис лінгвокультурних концептів, що є складниками мовної картини світу

	українців.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Основи дериваційного аналізу мовних явищ
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	6
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Закріплення основ теорії деривації на всіх мовних рівнях, уточнення складних аспектів дериватології
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Підручники та посібники з морфемології та дериватології, словники морфемного й словотвірного аналізів, практикум з морфеміки й словотвору
Форма проведення занять	Практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Уміння аналізувати вторинні мовні знаки, знання теорії деривації й уміння аналізувати базові й похідні мовні одиниці різних мовних рівнів
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Теорія деривації, вияв похідності мовних одиниць у дериватології, семасіології, синтаксисі, фразеології сучасної української мови
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Проблеми сучасної української ономастики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	7
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	навчально-методичні матеріали з дисципліни
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Курс «Проблеми сучасної української ономастики» має на меті ознайомити студентів з оновними напрями ономастичних досліджень в Україні, найважливішими здобутками вітчизняних вчених, а також сучасною методикою ономастичних досліджень.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; - знання і розуміння професії та предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять; - здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення; - здатність вчитися і бути готовим до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації; - здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Корокий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Синхронія і діахронія в ономастиці.</p> <p>Тема 2. Ономастичні школи України.</p> <p>Тема 3. Методи та способи, аспекти дослідження власних назв.</p> <p>Тема 4. Антропоніміка.</p> <p>Тема 5. Специфіка української літературної ономастики.</p> <p>Тема 6. Інші типи онімів та галузі ономастики.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Топонімія Закарпаття
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	7

Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні матеріали, сайт електронного навчання
Форма проведення занять	лекції, практичні
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - місця топоніміки у системі наук, теоретичних засад вивчення топонімів; - основних ознак топонімів, принципів їх класифікації, закономірності творення, основних етапів становлення і розвитку закарпатських топонімічних студій, особливостей формування топонімії Закарпаття; <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оформлювати статті до словника топонімів говірки населеного пункту регіону; - виокремлювати топоніми в лексичному складі мови; - фіксувати топонімний матеріал, формувати картотеку для укладання словника топонімів, уживаних у говірці певного населеного пункту; - здійснювати комплексний аналіз топонімів (визначати мотиваційні зв'язки, семантичні, структурні, назвотвірні особливості, походження, функціональний аспект); - розрізняти явища, позначувані термінами субстантивіт, еліптив, номінативіт; - визначити роль і місце топонімів у пізнанні мовної картини світу, культури власного народу.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Предмет і завдання спецкурсу «Топонімія Закарпаття».</p> <p>Тема 2. Студії з української топоніміки: загальна характеристика.</p> <p>Тема 3. Наукове зацікавлення топонімією Закарпаття в XIX ст.</p> <p>Тема 4. Розвиток досліджень топонімії Закарпаття в кінці XIX - 30-х рр. XX ст.</p> <p>Тема 5. Дослідження топонімії Закарпаття в 30-х – 40-х рр. XX ст.</p> <p>Тема 6. Дослідження топонімії Закарпаття в післявоєнний період (1945 - до сьогодні).</p> <p>Тема 7. Топонімія Закарпаття як об'єкт наукового вивчення науковців Ужгородського університету.</p> <p>Тема 8. Теоретичні аспекти вивчення топонімного матеріалу.</p> <p>Тема 9. Ономастична спадщина К.Й. Галаса.</p> <p>Тема 10. Проблемні питання кодифікації</p>

	ойконімів Закарпаття.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Актуальні проблеми соціолінгвістики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	8
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	навчальні підручники, посібники, методичні розробки, наукові статті, словники соціолінгвістичних термінів, інтернет-джерела.
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності)	Знання об'єкта, предмета і завдань соціолінгвістики як науки. Обізнаність із базовими поняттями соціолінгвістики. Розуміння актуальних проблем української соціолінгвістики. Уявлення про основні тенденції розвитку сучасної соціолінгвістичної науки. Вміння вільно користуватися системою знань із соціолінгвістики у власній мовленнєвій діяльності. Володіння методами соціолінгвістичного аналізу. Здатність використовувати на практиці методи збирання та обробки соціолінгвістичного матеріалу. Вміння проводити соціолінгвістичне тестування респондентів.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем)	1. Об'єкт та проблематика соціолінгвістики. 2. Мовна ситуація: основні характеристики. 3. Білінгвізм та диглосія. 4. Мовна інтерференція. 5. Мовна політика та мовне будівництво. 6. Мовний код. 7. Соціолект й ідіолект. 8. Соціальні аспекти мовленнєвої поведінки. 9. Мова й гендер. 10. Методи збирання соціолінгвістичних даних. 11. Методи аналізу отриманих даних та їхньої змістової інтерпретації.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Сучасні проблеми етнолінгвістики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Курс (рік) навчання	4
Семестр	8
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Передумовами для вивчення навчальної дисципліни є опанування таких курсів: «Сучасна українська мова», «Українська діалектологія», «Фольклор світу», «Історія та культура України», «Історія української літератури».
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчальні, навчально-методичні посібники, етнолінгвістичні словники, наукові статті, офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet».
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності)	<p>Після вивчення дисципліни студенти повинні знати: предмет і завдання етнолінгвістики; зв'язок етнолінгвістики з іншими науками; базові концепти етнолінгвістики; основні засади сучасних етнолінгвістичних шкіл; взаємозв'язок мови і культури; історію духовного розвитку українського народу та його мови; національну специфіку мовної картини світу; роль усної народної творчості, церкви в розвитку культури і мови українського народу.</p> <p>Когнітивні компетентності: здатність реалізувати знання відповідно до концепцій сучасної етнолінгвістики, вільно оперувати етнолінгвістичним матеріалом; планувати свою науково-дослідницьку діяльність у галузі етнолінгвістики, аналізувати й оцінювати стан вивчення наукових проблем; застосовувати в практичній діяльності різні методи і методики етнолінгвістичного аналізу; використання здобутих теоретичних знань та практичних навичок у процесі аналізу мовознавчих процесів, нових тенденцій у них; здатність характеризувати конкретні етнолінгвістичні дослідження в рамках окремих мов і культур; інтерпретувати мовні факти з погляду етнолінгвістики.</p> <p>До практичних умінь та навичок входять: аналізувати основні поняття етнолінгвістики; вільно користуватися системою знань із етнолінгвістики у власній мовленнєвій практиці; характеризувати етнолінгвістичні підходи до вивчення елементів лексики, фразеології, словотвору, граматики у текстах Біблії, літописів, усної народної творчості, художньої літератури; виявляти зв'язки</p>

	української мови з іншими слов'янськими мовами на різних історичних етапах розвитку; самостійно складати статті для етнолінгвістичного словника.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем)	1. Етнолінгвістика як наука. 2. З історії етнолінгвістики. 3. Мовні знаки культури. 4. Діалектологія як засіб вивчення етнокультури краю. 5. Слова-образи. 6. Фразеологія як джерело національної самобутності. 7. Мовленнєвий етикет. 8. Оцінна характеристика засобами словотвору та граматики. 9. Робота над створенням етнолінгвістичного словника. 10. Методика етнолінгвістичного аналізу фольклорних і літературних творів.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Сучасна українська лексикографія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	8
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Знання зі вступу до мовознавства, фонетики і фонології, лексикології, лексикографії і фразеології сучасної української мови.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма дисципліни. Накази МОН, інструктивно-методичні матеріали, освітні програми, наукові монографії, збірники, статті. Словники різних типів. Офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet». Інформаційні ресурси в мережі Інтернет. Наукова бібліотека УжНУ.
Форма проведення занять	практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Після закінчення цього курсу студенти повинні: а) знати: коротку історію української лексико-графії; найважливіші сучасні енциклопедичні словники (загальні і галузеві) української мови; основні типи сучасних лінгвістичних (філологічних) словників; найголовніші проблеми сучасної української лексикографії. б) уміти: користуватися словниками різних типів; добувати із словників добро-якісний фактичний матеріал для наукового дослідження; здійснювати кваліфікований бібліографічний опис словників різних типів.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Предмет, мета і завдання курсу. Типи словників. Українські енциклопедичні словники. Перекладні словники. Тлумачні словники. Словники синонімів, перифраз, омонімів, антонімів, паронімів. Словники мови творів письменника. Словники іншомовних слів. Орфографічні, орфоепічні, морфемні, словотвірні словники. Фразеологічні словники. Етимологічні та історичні словники. Діалектні та інші словники української мови.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Основні проблеми і принципи синтаксичного аналізу
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	8
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Закріплення й удосконалення знань з синтаксису сучасної української мови, вдосконалення лінгвістичного аналізу речень різних структур
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	підручники й посібники з сучасної української мови, методичні розробки з синтаксичного аналізу
Форма проведення занять	практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Знання основних закономірностей і тенденцій синтаксичної будови сучасної української мови, уміння аналізувати різноманітні синтаксичні структури – від словосполучення до тексту, здійснювати пунктуаційний аналіз.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Типологія словосполучень, особливості структури двоскладних і односкладних речень, різновиди неповних речень, типологія ускладнених простих та складних речень.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Сучасний підручник з української мови в контексті формування предметної компетентності учня
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	8
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	У шкільному навчальному процесі підручник

	<p>посідає особливе місце серед інших засобів навчання. Він залишається головним носієм навчальної інформації, посередником у педагогічній взаємодії вчителя й учня. З упровадженням у навчальний процес новітніх сучасних інформаційних технологій роль навчальної книги не применшується, однак підручник зазнає істотних змін, адаптується до вимог часу, змін у сучасній шкільній освіті, зокрема, в шкільному курсі української мови. Оскільки в сучасному шкільному підручнику, який є найскладнішим жанром навчальної літератури, певною мірою запрограмована методика й нові технології навчання української мови, навчальна дисципліна є актуальною в системі фахової підготовки викладачів української мови в закладах загальної середньої освіти</p>
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Накази МОН, інструктивно-методичні матеріали, державний стандарт загальної середньої освіти, освітні програми, наукові монографії, збірники, статті, словники з методики викладання мови, науково-методичні матеріали, офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet»
Форма проведення занять	лекційні і практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<ul style="list-style-type: none"> — обізнаність із відомостями з історії створення підручників з української мови; — засвоєння основних понять із галузі підручничознавства; — обізнаність із концептуальними підходами та вимогами до сучасного шкільного підручника з української мови; — розуміння лінгводидактичних засад підручників з української мови; — вміння визначати узгодженість підручника з навчальними програмами, довідковою, науковою літературою, дидактичними і методичними посібниками; — здатність обирати і застосовувати різні форми і прийоми роботи з підручником з української мови; — здатність здійснювати педагогічну експертизу підручника з української мови; — здатність виявляти труднощі у засвоєнні учнями змістових компонентів підручника;

	<p>— здатність виявляти випадки наукової некоректності або проблемні ситуації в структурних компонентах підручника і проектувати (моделювати) дії вчителя.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Зміст і структура шкільного підручникомознавства. Підручник як інформаційна модель педагогічної системи. Структура (навчально-методичний апарат) шкільного підручника. Різновиди текстів у підручнику. Зміст поняття «методичний апарат підручника». Основні вимоги до сучасного шкільного підручника з української мови. Вимоги до змісту, структури, навчально-методичного апарату, художнього оформлення і поліграфічного виконання підручника. Функції шкільного підручника. Система викладу навчальної інформації в підручнику з української мови. Науковий рівень підручника. Система вправ у підручнику і методика їх виконання. Мовний розбір у підручниках з української мови. Мовностилістичне оформлення тексту підручника. Роль підручника з української мови у формуванні мовної картини світу учня. Технологія роботи з підручником. Критерії оцінювання шкільного підручника.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Методика морфемного й словотвірного аналізу
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	5
Семестр	10
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Знання особливостей української морфемології та дериватології, тенденцій синхронного й діяхронного морфемного й словотвірного аналізу мовних одиниць
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Підручники й посібники з морфемології та дериватології сучасної української мови, словники, морфемного й словотвірного аналізу, практикум з морфемології та дериватології
Форма проведення занять	практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Знання особливостей і тенденцій сучасного морфемного і словотвірного аналізів, уміння аналізувати морфемну й словотвірну структуру слів різної будови та різних способів словотворення

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Методика морфемного й словотвірного аналізу, особливості формантів при безафіксних способах словотворення
Форма семестрового контролю	залік

Освітня програма «Українська мова і література. Англійська мова і література»

Назва дисципліни	Ділова українська мова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	3
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	«Сучасна українська літературна мова», «Культура мовлення», «Вступ до мовознавства».
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	навчальна програма, підручник С. Шевчук, І. Клименко «Українська мова за професійним спрямуванням», навчально-методичні посібники, вказівки, словники.
Форма проведення занять	лекції, практичні
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Усвідомлювати роль мови в суспільному житті, розрізняти поняття «національна мова» і «літературна мова», «мовні норми»; володіти основними орфографічними, орфоепічними, лексичними, граматичними, стилістичними та пунктуаційними нормами сучасної української літературної мови.</p> <p>Здатність аналізувати функціональні стилі української літературної мови; виділяти найважливіші риси, що визначають діловий стиль.</p> <p>Здатність реалізувати знання відповідно до концепцій сучасної науки, вільно оперувати мовознавчим матеріалом.</p> <p>Володіти стратегіями і тактиками спілкування; використовувати засвоєну термінологію ділового спілкування.</p> <p>Досконало спілкуватися в усній і писемній формі; грамотно оформляти різні види ділових паперів.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Змістовий модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування.</p> <p>Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування.</p> <p>Тема 2. Основи культури української мови.</p> <p>Тема 3. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.</p> <p>Змістовий модуль 2. Професійна комунікація.</p> <p>Тема 4. Спілкування як інструмент професійної діяльності.</p> <p>Тема 5. Риторика і мистецтво презентації.</p>

	<p>Тема 6. Культура усного фахового спілкування.</p> <p>Тема 7. Форми колективного обговорення професійних проблем.</p> <p>Тема 8. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.</p> <p>Тема 9. Документація з кадрово-контрактних питань.</p> <p>Тема 10. Довідково-інформаційні документи.</p> <p>Тема 11. Етикет службового листування.</p> <p>Змістовий модуль 3.</p> <p>Наукова комунікація як складова фахової діяльності.</p> <p>Тема 12. Українська термінологія в професійному спілкуванні.</p> <p>Тема 13. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні.</p> <p>Тема 14. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Практикум з української орфоєпії
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	3
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Передумовами для вивчення навчальної дисципліни є опанування таких курсів: «Сучасна українська мова», «Вступ до мовознавства», «Практикум з українського правопису».
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчальні, навчально-методичні посібники, орфоєпічні словники, наукові статті, офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet».
Форма проведення занять	Практичні заняття

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності)	<p>Вміння робити кваліфікований орфоепічний аналіз; визначати роль мовних звуків як художніх засобів словесної творчості; демонструвати досконалі навички транскрибування прочитаного й почутого (тексти і фономатеріали).</p> <p>Здатність застосовувати знання з орфоєпії у власній мовленнєвій діяльності; ставити свій голос, використовувати для цього комп'ютерні технології; виразно декламувати тексти різних жанрів.</p> <p>Уміння вільно користуватися найважливішою і найнеобхіднішою довідково-кодифікаційною літературою з орфоєпії (нормативними словниками, довідниками, інтернет-ресурсами, аудіо- та відеоматеріалами).</p> <p>Володіння достатнім багажем знань із сучасної української мови, вступу до мовознавства, орфографії, інформатики і застосування їх в усному спілкуванні.</p> <p>Вміння аналізувати свою і чужу вимову, виявляючи спільне й відмінне, відхилення від орфоепічних норм; застосовувати різні способи для подолання орфоепічних помилок.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем)	<p>1. Орфоєпія та її суспільне значення. Орфоєпічні словники. 2. Будова мовленнєвого апарату людини. 3. Техніка мовлення. 4. Літературна вимова голосних звуків. 5. Вимова дзвінких і глухих приголосних. 6. Фонемна кореляція [г] і [ґ]. 7. Вимова губних і зубних приголосних. 8. Вимова шиплячих. Інші випадки вимови приголосних звуків. 9. Психологія сприйняття мовних звуків. 10. Засоби милозвучності української мови. 11. Фонетична структура слова. 12. Характеристика українського словесного наголосу. 13. Наголошення іменників у сучасній українській літературній мові. 14. Наголошення прикметників, числівників і займенників. 15. Наголошення дієслівних форм. 16. Наголошення прислівників і службових слів. 17. Інтонація та її складові елементи.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Еволюція стилів української літературної мови
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС

Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Сучасна українська мова, історія України
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	1. Навчально-методичні матеріали . 2. Освітні портали: https://ulif.org.ua/ та ін.
Форма проведення занять	лекції, практичні
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Дисципліна забезпечує студентів знання про еволюцію функціональних стилів української літературної мови в цілому і в межах певних періодів, ознайомлює студентів з оригінальними писемними пам'ятками української літературної мови, розкриває роль особистості як важливого чинника мовотворчих процесів.</p> <p>Курс «Еволюція стилів української літературної мови» допоможе студентам набути такі компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання предметної сфери, розуміння професійної діяльності; - здатність аналізувати особливості мови писемних пам'яток різних періодів, здійснювати їх стильову характеристику в контексті розвитку української літературної мови; - інтерпретувати традиційні чи інноваційні мовні явища кожного з періодів творення української літературної мови; - характеризувати роль історичних постатей у розвитку української літературної мови та у створенні її стилів.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Змістовий модуль 1. Еволюція стилів української літературної мови як один із аспектів розвитку української літературної мови.</p> <p>1. Поняття «стиль літературної мови» на різних етапах становлення і розвитку української мови. Розмежування понять літературна мова, мова літератури, загальнонародна мова.</p> <p>2. Стильова диференціація української літературної мови в діхронічному аспекті.</p> <p>3. Наукові студії про зародження і формування стилів української літературної мови.</p> <p>4. Джерела формування стилів української літературної мови.</p> <p>Змістовий модуль 2. Стильові різновиди староукраїнської мови</p> <p>1. Руська (українська) літературно-писемна мова та старослов'янська, їх співіснування і взаємодія у писемних текстах різних стилів.</p>

	<p>2. Стильова диференціація писемної спадщини києворуського періоду.</p> <p>3. Статус руської (української) мови у XIV – XVIII ст.</p> <p>4. Взаємодія української літературно-писемної мови XIV – XVIII ст. із церковнослов'янською, польською, грецькою, латинською, німецькою, італійською у пам'ятках різних стилів.</p> <p>Змістовий модуль 3. Стильові різновиди української мови</p> <p>1. Збагачення стильового фонду української літературної мови у XIX ст. під впливом позамовних чинників – розвиток суспільних відносин, політичної думки, наукові та технічні досягнення, нові ідейно-естетичні течії у мистецтві та літературі.</p> <p>2. Роль української інтелігенції у розбудові стилів нової української літературної мови.</p> <p>3. Загальний огляд мовотворчих процесів XX ст.: основні етапи, тенденції. Сучасний стан функціонування української літературної мови, напрями розвитку, проблеми та шляхи їх вирішення.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Культура професійного мовлення філолога
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	6
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Передумовами для вивчення навчальної дисципліни є опанування таких курсів: «Сучасна українська мова», «Орфографічний практикум», «Орфоепічний практикум».
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчальні, навчально-методичні посібники, лінгвістичні словники, словники-довідники з культури мовлення, наукові статті, офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet».
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності)	Знати базові поняття культури мови і мовлення; норми української літературної мови (орфоепічні, орфографічні, лексичні, граматичні, стилістичні); складові елементи інтонації; комунікативні якості мовлення (точність, логічність, чистота, доречність, багатство, різноманітність); психологічні

	<p>аспекти професійного мовлення філолога; вербальні і невербальні засоби українського етикету. Уміння диференціювати орфоепічні, лексичні, орфографічні, граматичні та стилістичні норми сучасної української літературної мови; характеризувати основні елементи інтонації (фразовий наголос, мелодику, паузи тощо).</p> <p>Здатність реалізувати знання з культури мовлення відповідно до концепцій сучасної мовознавчої науки, вільно оперувати мовознавчим матеріалом.</p> <p>Вміння лінгвістичної інтерпретації текстів різних стилів.</p> <p>Застосувати в практичній діяльності різні методи й методики лінгвістичного аналізу.</p> <p>Дбайливо й виважено ставитися до рідного слова, усвідомлювати його значення для розвитку інтелектуальної та емоційної культури нації.</p> <p>Вільно користуватися системою знань із культури української мови у власній мовленнєвій практиці.</p> <p>Демонструвати комунікативні якості мовлення (точність, логічність, чистоту, доречність, багатство, різноманітність).</p> <p>Володіти вербальними і невербальними засобами мовленнєвого етикету.</p> <p>Виконувати лінгвістичний аналіз і редагувати тексти різних функціональних стилів.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем)	<p>1. Культура мови і культура мовлення. 2. Спілкування та його складові. 3. Нормативність і варіативність мовленнєвих одиниць. 4. Правильність мовлення: вимова і наголос. 5. Правильність мовлення: граматики, правопис. 6. Точність і виразність мовлення. 7. Логічність мовлення. 8. Доречність мовлення. 9. Чистота мовлення. 10. Багатство і різноманітність мовлення. 11. Мовний етикет і його структура.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Основи зіставної лінгвістики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	6
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	навчально-методичні матеріали, сайт

	електронного навчання
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сучасних контрастивних теорій та сучасного термінологічного апарату зіставного мовознавства і лінгвотипології; - принципів, аспектів та етапів зіставного аналізу мовних явищ; - специфіки зіставних і типологічних досліджень фонетико-фонологічного, морфологічного, лексико-семантичного і синтаксичного рівнів мов різних типів. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> -використовувати зіставний метод і прийоми в лінгвістичних дослідженнях; - визначати мовні типи й типи мов; - розрізняти зіставно-типологічні й порівняльно-історичні методи дослідження; - аналізувати мовні явища і мовні одиниці, що належать до фонетико-фонологічного, морфологічного, лексико-семантичного і синтаксичного рівнів мов різних типів; -застосовувати результати зіставних досліджень у практиці викладання української та англійської мов, а також у власному лінгвістичному дослідженні.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Зіставне мовознавство. Типологія і характерологія.</p> <p>Тема 2. Мовні універсалії та методи зіставного мовознавства.</p> <p>Тема 3. Принципи класифікації мов світу.</p> <p>Тема 4. Типологія фонологічних систем різних мов.</p> <p>Тема 5. Зіставна лексикологія і фразеологія.</p> <p>Тема 6. Зіставна дериватологія.</p> <p>Тема 7. Зіставна граматики.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Проблеми сучасної української ономастики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	7
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	навчально-методичні матеріали з дисципліни
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Курс «Проблеми сучасної української ономастики» має на меті ознайомити студентів з основними напрями ономастичних

	<p>досліджень в Україні, найважливішими здобутками вітчизняних вчених, а також сучасною методикою ономастичних досліджень.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; - знання і розуміння професії та предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять; - здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення; - здатність вчитися і бути готовим до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації; - здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Корокий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Синхронія і діахронія в ономастиці.</p> <p>Тема 2. Ономастичні школи України.</p> <p>Тема 3. Методи та способи, аспекти дослідження власних назв.</p> <p>Тема 4. Антропоніміка.</p> <p>Тема 5. Специфіка української літературної ономастики.</p> <p>Тема 6. Інші типи онімів та галузі ономастики.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Топонімія Закарпаття
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	7
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні матеріали, сайт електронного навчання
Форма проведення занять	лекції, практичні
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - місця топоніміки у системі наук, теоретичних засад вивчення топонімів; - основних ознак топонімів, принципів їх класифікації, закономірності творення,

	<p>основних етапів становлення і розвитку закарпатських топонімічних студій, особливостей формування топонімії Закарпаття;</p> <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> -оформлювати статті до словника топонімів говірки населеного пункту регіону; -виокремлювати топоніми в лексичному складі мови; -фіксувати топонімний матеріал, формувати картотеку для укладання словника топонімів, уживаних у говірці певного населеного пункту; -здійснювати комплексний аналіз топонімів (визначати мотиваційні зв'язки, семантичні, структурні, назвотвірні особливості, походження, функціональний аспект); -розрізняти явища, позначувані термінами субстантивіт, еліптич, номінативіт; -визначити роль і місце топонімів у пізнанні мовної картини світу, культури власного народу.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Предмет і завдання спецкурсу «Топонімія Закарпаття».</p> <p>Тема 2. Студії з української топоніміки: загальна характеристика.</p> <p>Тема 3. Наукове зацікавлення топонімією Закарпаття в XIX ст.</p> <p>Тема 4. Розвиток досліджень топонімії Закарпаття в кінці XIX - 30-х рр. XX ст.</p> <p>Тема 5. Дослідження топонімії Закарпаття в 30-х – 40-х рр. XX ст.</p> <p>Тема 6. Дослідження топонімії Закарпаття в післявоєнний період (1945 – до сьогодні).</p> <p>Тема 7. Топонімія Закарпаття як об'єкт наукового вивчення науковців Ужгородського університету.</p> <p>Тема 8. Теоретичні аспекти вивчення топонімного матеріалу.</p> <p>Тема 9. Ономастична спадщина К.Й. Галаса.</p> <p>Тема 10. Проблемні питання кодифікації ойконімів Закарпаття.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Особливості перекладу фразеологізмів української та англійської мов
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Метою дисципліни є: навчити студентів особливостям перекладу фразеологізмів

	<p>української та англійської мов; знаходити спільне й відмінне у фразеології української та англійської мов; користуватися перекладними й тлумачними словниками української та англійської мов для фіксації спільних та відмінних рис у фразеології.</p> <p>Передумовами для вивчення навчальної дисципліни є опанування сучасної української мови, зокрема, розділу «Фразеологія», історії та культури України та англійськомовних країн, основ когнітивної лінгвістики, лінгвокультурології, теорії та практики перекладу.</p>
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	<p>Джерела фактичного матеріалу:</p> <p>Підручники з сучасної української літературної мови з розділом «Фразеологія»;</p> <p>Українські, англійські, українсько-англійські перекладні лексикографічні джерела</p> <p>дисертаційні дослідження, монографії, наукові статті;</p> <p>Українська мова: Енциклопедія. – http://litopys.narod.ru/ukrmova/um113.htm</p> <p>офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet»;</p> <p>електронні варіанти лекцій.</p>
Форма проведення занять	лекції
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Після вивчення курсу студенти повинні знати: предмет і завдання дисципліни; її зв'язок з іншими науками; базові поняття теорії та практики перекладу фразеологізмів з української англійською мовою і навпаки; найважливіші здобутки сучасних перекладознавчих шкіл; взаємозв'язок мови й культури українців та носіїв англійської мови; національну специфіку мовної картини світу українців у зіставленні з особливостями англійської мови.</p> <p>Когнітивні компетентності: здатність реалізувати знання відповідно до концепцій сучасного перекладознавства, вільно оперувати різними способами перекладу фразеологізмів; планувати свою науково-дослідницьку діяльність у галузі перекладознавства, аналізувати й оцінювати стан вивчення наукових проблем; застосовувати в практичній діяльності різні методи й методики перекладу; використання здобутих теоретичних знань та практичних навичок у процесі аналізу мовознавчих процесів, нових тенденцій у них; здатність характеризувати конкретні перекладознавчі</p>

	<p>дослідження в межах зазначених мов і культур; інтерпретувати мовні факти в контексті перекладу фразеологізмів української мови англійською і навпаки.</p> <p>Для вироблення практичних умінь та навичок студенти повинні вміти: аналізувати основні методи й способи перекладу фразеологізмів з української англійською і навпаки; вільно користуватися системою знань із перекладознавства у власному мовленні, застосовувати перекладознавчі напрацювання до вивчення лексики, фразеології, текстів художньої літератури; виявляти зв'язки української мови з англійською мовою на різних етапах її розвитку; самостійно й за допомогою словників уміти перекладати фразеологізми з української мови англійською і навпаки.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність фразеології як науки. 2. Основні типи й різновиди перекладу фразеологізмів з української англійською мовою і навпаки. 3. Різновиди фразеологічних словників. 4. Слова-символи як складники фразеологізмів в українській мові у перекладі англійською мовою. 5. Фразеологія та пареміологія, представлена в словниках української та англійської мов, як джерело формування мовної картини світу українців та носіїв англійської мови. 6. Фразеологічні концепти української та англійської мов. 7. Лінгвокультурологічне підґрунтя фразеологічних одиниць української та англійської мов. 8. Найважливіші здобутки сучасних перекладознавчих шкіл. 9. Методика перекладу фразеологізмів з української мови англійською і навпаки. 10. Найважливіші дисертаційні дослідження, монографії, методичні напрацювання з актуальних проблем перекладу фразеологічних одиниць української мови у порівнянні з англійською мовою. 11. Національна специфіка мовної картини світу українців у зіставленні з особливостями відтворення життя й діяльності засобами фразеології носіями англійської мови.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Сучасна українська лексикографія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	8
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Знання зі вступу до мовознавства, фонетики і фонології, лексикології, лексикографії і фразеології сучасної української мови.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма дисципліни. Накази МОН, інструктивно-методичні матеріали, освітні програми, наукові монографії, збірники, статті. Словники різних типів. Офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet». Інформаційні ресурси в мережі Інтернет. Наукова бібліотека УжНУ.
Форма проведення занять	практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Після закінчення цього курсу студенти повинні: а) знати: коротку історію української лексико-графії; найважливіші сучасні енциклопедичні словники (загальні і галузеві) української мови; основні типи сучасних лінгвістичних (філологічних) словників; найголовніші проблеми сучасної української лексикографії. б) уміти: користуватися словниками різних типів; добувати із словників добро-якісний фактичний матеріал для наукового дослідження; здійснювати кваліфікований бібліографічний опис словників різних типів.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Предмет, мета і завдання курсу. Типи словників. Українські енциклопедичні словники. Перекладні словники. Тлумачні словники. Словники синонімів, перифраз, омонімів, антонімів, паронімів. Словники мови творів письменника. Словники іншомовних слів. Орфографічні, орфоепічні, морфемні, словотвірні словники. Фразеологічні словники. Етимологічні та історичні словники. Діалектні та інші словники української мови.
Форма семестрового контролю	залік

Освітня програма «Українська мова і література в закладах загальної середньої освіти з мовами навчання національних меншин»

Назва дисципліни	Українська ономастика Закарпаття у зв'язку з угорською
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні матеріали, сайт електронного навчання
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> -природи власної назви, функції пропріальної лексики; основних ознак онімів, розуміння принципів їх класифікації, закономірностей творення, теоретичних засад вивчення онімів; -структури українського та угорського пропріального простору Закарпаття; -національної специфіки української пропріальної лексики порівняно з угорською; -історії української ономастики Закарпаття у зв'язку з угорською. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> -характеризувати інтра- та екстралінгвальні чинники розвитку закарпатоукраїнської онімійної субсистеми у зв'язку з угорською; -визначати мотиваційні зв'язки, семантичні, структурні, назвотвірні особливості, походження онімів; -використовувати набутки закарпатоукраїнської ономастики у власних лінгвістичних дослідженнях; -виявляти помилки, спричинені псевдонауковими, народноетимологічними підходами в інтерпретаціях суті власних імен людей та власних географічних назв; -визначати роль і місце онімів у пізнанні мовної картини світу, культури власного народу.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Предмет і завдання спецкурсу «Українська ономастика Закарпаття у зв'язку з угорською».</p> <p>Тема 2. Студії з української ономастики: загальна характеристика.</p>

	<p>Тема 3. Розвиток антропонімічних і топонімічних досліджень на Закарпатті. Антропонімія та топонімія Закарпаття як об'єкт наукового вивчення науковців Ужгородського університету.</p> <p>Тема 4. Особливості українсько-угорської мовної взаємодії в антропонімії Закарпаття</p> <p>Тема 5. Відображення українсько-угорських мовних контактів у топонімії Закарпаття.</p> <p>Тема 6. Українська ономастика Закарпаття в її взаємозв'язку з угорською: проблемні питання кодифікації онімів.</p>
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Українська фразеологія і фразеографія у зв'язку з угорською
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	7
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	<p><i>Метою</i> дисципліни є: навчити студентів знаходити спільне й відмінне у фразеології української та угорської мов; користуватися перекладними й тлумачними словниками української та угорської мов для фіксації спільних та відмінних рис у фразеології.</p> <p><i>Передумовами</i> для вивчення навчальної дисципліни є опанування сучасної української мови, зокрема, розділів «Фразеологія», «Фразеографія», історії та культури України й Угорщини, основ когнітивної лінгвістики, теорії та практики перекладу.</p>
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	<p><i>Джерела фактичного матеріалу:</i></p> <p>Підручники з розділами «Фразеологія», «Фразеографія»;</p> <p>Українські, угорські, українсько-угорські перекладні лексикографічні джерела дисертаційні дослідження, монографії, наукові статті;</p> <p>Українська мова: Енциклопедія. – http://litopys.narod.ru/ukrmova/um113.htm</p> <p>офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet»;</p> <p>електронні варіанти практичних завдань.</p>
Форма проведення занять	практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<i>Після вивчення курсу</i> студенти повинні <i>знати</i> : предмет і завдання дисципліни; її

	<p>зв'язок з іншими науками; базові поняття теорії та практики перекладу фразеологізмів з української угорською мовою і навпаки; найважливіші здобутки сучасних перекладознавчих шкіл; взаємозв'язок мови й культури українців та угорців; національну специфіку мовної картини світу українців у зіставленні з досягненнями угорської мови та культури.</p> <p><i>Когнітивні компетентності:</i> здатність реалізувати знання відповідно до концепцій сучасного перекладознавства, вільно оперувати різними способами перекладу фразеологізмів; планувати свою науково-дослідницьку діяльність у галузі перекладознавства, аналізувати й оцінювати стан вивчення наукових проблем; застосовувати в практичній діяльності різні методи й методики перекладу; використання здобутих теоретичних знань та практичних навичок у процесі аналізу мовознавчих процесів, нових тенденцій у них; здатність характеризувати конкретні перекладознавчі дослідження в межах зазначених мов і культур; інтерпретувати мовні факти в контексті перекладу фразеологізмів української мови угорською і навпаки.</p> <p><i>Для вироблення практичних умінь та навичок</i> студенти повинні <i>вміти</i>: аналізувати основні методи й способи перекладу фразеологізмів з української угорською і навпаки; вільно користуватися системою знань із перекладознавства у власному мовленні, застосовувати перекладознавчі напрацювання до вивчення лексики, фразеології, текстів художньої літератури; виявляти зв'язки української мови з угорською мовою на різних етапах її розвитку; самостійно й за допомогою словників уміти перекладати фразеологізми з української мови угорською і навпаки,</p>
<p>Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність фразеології як науки. 2. Різновиди фразеологічних словників. 3. Основні типи й різновиди перекладу фразеологізмів з української угорською мовою і навпаки. 4. Слова-символи як складники фразеологізмів в українській мові у порівнянні з угорською мовою. 5. Фразеологія та пареміологія, представлена в словниках української та угорської мов, як джерело формування

	<p>мовної картини світу українців та угорців.</p> <p>6. Найважливіші здобутки сучасних перекладознавчих шкіл.</p> <p>7. Методика перекладу фразеологізмів з української мови угорською і навпаки.</p> <p>8. Найважливіші дисертаційні дослідження, монографії, методичні напрацювання з актуальних проблем перекладу фразеологічних одиниць української мови у зв'язку з угорською мовою.</p> <p>9. Національна специфіка мовної картини світу українців у зв'язку з угорською мовою та культурою.</p>
Форма семестрового контролю	залік

ОС «Магістр»

Освітня програма «Українська мова і література»

Назва дисципліни	Проблеми української літературно-художньої антропоніміки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	мовознавство, стилістика, українська та світова література
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Белей Л.О. Проблемні питання української літературно-художньої антропоніміки. Методичні вказівки для магістрантів кафедри української мови. Ужгород. 2001. 31 с. Вегеш А.І. Проблеми української літературно-художньої антропоніміки. Методичний посібник для студентів 5 – 6 курсів філологічного факультету. Ужгород. 2021. 67 с.
Форма проведення занять	лекції
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Здатність визначати принципи розмежування реальних та літературно-художніх онімів; розуміння місця та статусу українського літературно-художнього ономастикону в національній системі пропріальної лексики; визначати джерельну базу української літературно-художньої антропонімії; описувати лінгвальні ресурси української літературно-художньої антропонімії; характеризувати засади функційно-стилістичної класифікації ЛХА; здатність виявляти і описувати індивідуально-стильові особливості нової української літературно-художньої антропонімії; оцінювати роль літературно-художніх онімів як одного з найвиразніших мовних засобів характеристики денотатів-персонажів; виявляти індивідуально-стильові особливості літературно-художньої антропонімії провідних українських письменників кін. XVIII– поч. XXI ст.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Тема 1. Літературно-художня антропоніміка як розділ ономастики – науки

	про власні назви. Тема 2. Природа української літературно-художньої антропонімії. Тема 3. Функційно-стилістичний потенціал української-літературно-художньої антропонімії. Тема 4. Індивідуально-стильові особливості нової літературно-художньої антропонімії. Тема 5. Новітня українська літературно-художня антропонімія.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Найновіші процеси у сфері української лексики посттоталітарної доби
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Сучасна українська мова
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні матеріали. Освітні портали: http://sum.in.ua/ https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=22856&page=777 http://www.mova.info/ https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/ https://ulif.org.ua/
Форма проведення занять	лекції
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Вивчення найновіших процесів у сфері української лексики посттоталітарної доби - важлива наукова проблема. Незалежність української держави сприяє утвердженню нових тенденцій у функціонуванні української лексики, відбуваються активні процеси відновлення «репресованих слів», інтелектуалізація лексичного значення у різних стилях літературної мови, звільнення від штампів, радянського часу. Дисципліна охоплює комплекс знань, які сприятимуть розвитку контролю і самоконтролю над різними видами мовлення, викликать потребу говорити не лише правильною, а й вишуканою, добірною мовою.</p> <p>Дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах;

	<ul style="list-style-type: none"> - здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки; - здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів; - здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Змістовий модуль 1. Мовне середовище і зміни у лексичному складі української мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мовна ситуація та мовна політика в Україні, їх вплив на формування лексики української мови. 2. Лексичне багатство української мови. Лексико-семантична система української мови кін. XX поч. XXI ст. 3. Динаміка наукових досліджень лексичного значення слова: актуальні питання і пропозиції вирішення. 4. Зміни в лексичному складі української літературної мови. 5. Склад української лексики зі стилістичного погляду. <p>Змістовий модуль 2. Український ономастикон посттоталітарної доби</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Онімний простір української мови кін. XX поч. XXI ст. 2. Тенденції розвитку сучасного українського антропонімікону. 3. Проблеми правописної нормалізації назв населених пунктів. 4. Естетика і нормативність власних назв у мові художньої літератури посттоталітарної доби. 5. Джерела і способи урізноманітнення сучасного українського ономастикону.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Методологічні проблеми українського мовознавства
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	2
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Передумовами є дисципліни «Основи наукових досліджень» і «Загальне

	мовознавство».
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білецький А.О. Про мову і мовознавство: навч. посібник. К., 1997. 2. Глуценко В.А. Лінгвістичний метод і його структура. <i>Мовознавство</i>. 2010. № 6. С. 32 – 44. 3. Голубовська О.І., Корольов І.Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій. К., 2011. 4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: підручник. 2-ге вид. К., 2006. 5. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: посібник. Тернопіль, 2010. 6. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник / за ред. А.Є. Конверського. К., 2010. 7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: Напрями та проблеми: підручник. Полтава, 2008. 8. Слесарева Т.П. Теория и методика научных исследований в области языкознания: метод. рекомендации. Витебск, 2013.
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Знання з предметної галузі включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> • філософські проблеми мовознавства; • тенденції оновлення методологічних засад українського мовознавства; • засади сучасної лінгвометодології і специфіку її як окремої мовознавчої галузі; • суть головних наукових парадигм лінгвістики; • дослідницькі принципи парадигмального простору сучасної лінгвістики; • дискусійні питання в інтерпретаціях природи мовного знака; • природу значення слів і механізми їх утворення й перетворення; • обсяг і співвідношення термінів слово — назва — власна і загальна назва — частина мови; деривація — словотворення — назвотворення; • методи дослідження тексту. <p>До практичних умінь та навичок уходять:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати співвіднесеність мовознавчих досліджень із певними науковими парадигмами лінгвістики; • характеризувати ключові поняття

	<p>лінгвометодології (методологія, парадигма, епістема) і головні наукові парадигми лінгвістики;</p> <ul style="list-style-type: none"> • викладати суть різних концепцій мовного знака й демонструвати більшу обґрунтованість однієї з них; • застосовувати на практиці (у студентській науковій, навчальній і педагогічній роботі) відомості з мовної теорії проблемного (дискусійного) характеру; • самостійно добувати відомості з рекомендованої наукової, методичної та довідкової літератури (підручники, посібники, наукові монографії, статті, словники, інтернет-ресурси).
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ. 2. Основи методології та основні методи наукових досліджень. Лінгвометодологія. 3. Характеристика головних наукових парадигм лінгвістики. 4. Філософські проблеми мовознавства. 5. Проблеми семасіології. 6. Проблеми метафори й метонімії в лінгвістиці. 7. Лінгвосеміотика. 8. Білатеральна концепція мовного знака. 9. Ономасіологія. 10. Проблеми виділення одиниць мови. 11. Лінгвістика тексту. 12. Проблема контексту.
Форма семестрового контролю	залік

ОС «Бакалавр»

Освітня програма «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність»

Назва дисципліни	Питання української термінології
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	5
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Знання зі вступу до мовознавства, фонетики і фонології, лексикології, лексикографії, фразеології і морфо-логії сучасної української мови.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма дисципліни. Накази МОН, інструктивно-методичні матеріали, освітні програми, наукові монографії, збірники, статті. Словники української термінології. Офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet». Інформаційні ресурси в мережі Інтернет. Наукова бібліотека УжНУ.
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: а) знати: коротку історію української наукової термінології; основні характеристики сучасної наукової термінології; джерела формування української термінології; історію окремих терміносистем української мови; найголовніші проблеми сучасної української наукової термінології; б) уміти: оцінювати наукову галузеву термінологію з погляду лінгвістичного.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Предмет, мета і завдання курсу. Особливості термінотворення. Використання готових лексичних засобів рідної мови. Терміноло-гічний словотвір. Термінування переосмислених слів рідної мови. Запозичення готових термінів з інших мов. Складені терміни. Роль НТШ в історії української термінології. Термінологічна робота в Україні в 20–30-ті рр. XX ст. Діяльність Інституту української наукової мови. Умови функціону-вання української термінології в 1933–1990 рр. Розвиток української термінології після 1990 р.

	Українська термінографія.
Форма семестрового контролю	залік

Назва дисципліни	Становлення і розвиток українознавчих мовознавчих галузей
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	7
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	Знання зі вступу до мовознавства, української діалектології, фонетики і фонології, графіки й орфографії, лексикології і фразеології, граматики, словотвору, стилістики сучасної української мови, історичної граматики, історії української літературної мови.
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Накази МОН, інструктивно-методичні матеріали, навчальні план спеціальності, освітні програми, наукові монографії, збірники, статті, словники. Офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet». Інформаційні ресурси в мережі Інтернет. Наукова бібліотека УжНУ.
Форма проведення занять	лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Після закінчення цього курсу студенти повинні: оволодіти навичками історичного підходу до вивчення мовознавчих дисциплін; здобути глибокі знання з історії українознавчих мовознавчих галузей; уміти застосовувати діахронічний підхід у науковому дослідженні мовознавчих питань.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Вступ. Предмет і завдання курсу. Основні розділи науки про українську мову. Історія дослідження сучасної української літературної мови. Становлення й розвиток української діалектології. Дослідження історії української мови. Вивчення історії української літературної мови. Дослідження історії стилістики української літературної мови. Становлення і розвиток прикладних і допоміжних галузей українського мовознавства. Основні проблеми й завдання вивчення історії українського мовознавства.
Форма семестрового контролю	залік

ОС «Магістр»

Освітня програма «Українська мова та література»

Назва дисципліни	Актуальні проблеми порівняльно-зіставної фраземіки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	2
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	українська
Передумови для вивчення дисципліни	<p><i>Метою</i> дисципліни є: навчити студентів особливостям перекладу фразеологізмів української, російської та англійської мов; знаходити спільне й відмінне у фразеології української, російської та англійської мов; користуватися перекладними й тлумачними словниками української, російської та англійської мов для фіксації спільних та відмінних рис у фразеології.</p> <p><i>Передумовами</i> для вивчення навчальної дисципліни є опанування сучасної української мови, зокрема, розділу «Фразеологія», Вступу до мовознавства, історії та культури носіїв зазначених мов, основ когнітивної лінгвістики, лінгвокультурології.</p>
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	<p><i>Джерела фактичного матеріалу:</i> Підручники з сучасної української літературної мови з розділом «Фразеологія» та зі Вступу до мовознавства з розділом «Фразеологія»; Перекладні лексикографічні джерела, дисертаційні дослідження, монографії, наукові статті; Українська мова: Енциклопедія. – http://litopys.narod.ru/ukrmova/uml13.html офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet»; електронні варіанти лекцій.</p>
Форма проведення занять	лекції
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p><i>Після вивчення курсу</i> студенти повинні <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • науково-теоретичну базу фразеології (праці В. Виноградова, М. Шанського, Л. Булаховського, О. Молоткова, М. Демського, В. Мокієнка, В. Телії, В. Білоноженко, М. Алефіренка, Ю. Прадіда, О. Селіванової, М. Жуйкової, О. Левченко та ін.);

	<ul style="list-style-type: none"> • проблеми найменування об'єкта фразеології (терміни «фразеологізм», «фразеологічна одиниця», «фразема», «фразеологічний вислів», «фразеологічний зворот» тощо); • структурно-семантичні та функціональні особливості фразеологізмів – стійких зворотів, що відтворюють специфіку культури, побуту, менталітету певного народу (лінгвокультурологічний аспект); • структурно-семантичну організацію й особливості функціонування експліцитних та імпліцитних компаративних фразеологізмів у порівняльному аспекті (на матеріалі української та російської мов); • способи відтворення фразеологізмів під час перекладу текстів різних стилів (на матеріалі української, російської та англійської мов): а) еквіваленти; б) фразеологічні аналоги; в) безеквівалентні фразеологічні одиниці; • порівняльний аналіз спільного паремійного фонду близькоспоріднених і віддаленоспоріднених мов (крилаті вислови, сентенції, афоризми, цитати). <p><i>Когнітивні компетентності</i> містять:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність критично осмислювати теоретичні засади дослідження порівняльно-зіставної фраземіки; • вміти використовувати основні теоретичні знання у проведенні порівняльно-зіставного аналізу фраземіки; • володіти методикою проведення порівняльно-зіставного аналізу фраземіки; • виділяти основні особливості фраземіки близько- і віддаленоспоріднених мов. <p><i>До практичних умінь та навичок</i> входять:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати теоретичні праці з проблем порівняльно-зіставної фраземіки; • використовувати найважливіші поняття порівняльно-зіставного аналізу фраземіки; • провадити порівняльно-зіставний аналіз фраземіки близько- і віддаленоспоріднених мов; • виокремлювати основні особливості фраземіки близько- і віддаленоспоріднених мов.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Найважливіші проблеми новітньої фразеології як науки. 2. Основні типи й різновиди перекладу фразеологізмів з української англійською, російською мовами і навпаки.

	<p>3. Різновиди фразеологічних словників.</p> <p>4. Слова-символи як складники фразеологізмів в українській мові у перекладі російською та англійською мовами.</p> <p>5. Фразеологія та пареміологія, представлена в словниках української, російської та англійської мов, як джерело формування мовної картини світу носіїв мов.</p> <p>6. Фразеологічні концепти української, російської та англійської мов.</p> <p>7. Лінгвокультурологічне підґрунтя фразеологічних одиниць української, російської та англійської мов.</p> <p>8. Найважливіші здобутки сучасних перекладознавчих шкіл.</p> <p>9. Методика перекладу фразеологізмів з української мови російською, англійською і навпаки.</p> <p>10. Найважливіші дисертаційні дослідження, монографії, методичні напрацювання з актуальних проблем перекладу фразеологічних одиниць української мови у порівнянні з російською, англійською мовами.</p> <p>11. Національна специфіка мовної картини світу українців у зіставленні з особливостями відтворення життя й діяльності засобами фразеології носіями російської та англійської мови.</p>
Форма семестрового контролю	залік